

DVORCI SLAVONIJE

Od ukupno dvadeset dvoraca Slavonije s područja županija Vukovarsko-srijemska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska, Virovitičko-podravska i Brodsko-posavska najvišu spomeničku vrijednosti predstavljaju Kompleks dvorca *Mailath* u Donjem Miholjcu, Dvorac *Pejačević* u Našicama, Dvorac *Khuen Belassy*, Dvorac *Pejačević* u Osijeku i Dvorac *Prandau-Normann* u Valpovu, čemu doprinosi visok stupanj očuvanosti povijesnog građevnog supstrata i oblikovanja. To ujedno podrazumijeva najviši stupanj zaštite, odnosno ograničene mogućnosti zahvata s ciljem ostvarivanja potreba nove namjene.

Ukupno petnaest dvoraca svrstava se u skupinu koja je tijekom vremena doživjela određene promjene iz različitih razloga (manje ili više uspješna prenamjena, propadanje, adaptacije za stanovanje), međutim stupanj očuvanosti izvornog građevnog supstrata i oblikovanja je ostao relativno visok pa će prilikom obnove biti neophodna primjena konzervatorskih metoda uz određene mogućnosti prilagodbe interijera potrebama nove namjene. Stanje ovih dvoraca ocjenjuje se od vrlo dobrog do lošeg te je usko vezano za korištenje. Naime, najlošije stanje utvrđeno je kod dvoraca koji nisu u funkciji te su prepušteni nebrizi i propadanju. Veći dio dvoraca ove skupine adaptirani su za različite namjene, pri čemu su njihova spomenička svojstva neprimjerenim zahvatima umanjena, no arhitektonska struktura, a negdje i dijelovi interijerskog uređenja ipak su očuvani.

Postoje i kvalitetni primjeri prenamjene kojom su afirmirani i prezentirani povijesni dijelovi interijera, dok su preostali dijelovi adekvatno prilagođeni novim potrebama.

Sedam dvoraca obnavljat će se primjenom konzervatorskih metoda u očuvanju volumena i pročeljne artikulacije i oblikovanja što uključuje slobodnu prilagodbu prostorne organizacije potrebama nove namjene. Iskaz prioriteta za obnovu temelji se na utvrđivanju ugroženosti koja je spoj vrlo lošeg ili kritičnog stanja i značajne arhitektonsko-umjetničke i ambijentalne vrijednosti.

Granice kulturnog dobra obuhvaćene administrativnom zaštitom povezane su s područjem povijesnog posjeda ili njegovog očuvanog ostatka u trenutku zaštite, odnosno upisa u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Obuhvat zaštite vrednovao je kompleks u cjelini koji uz dvorac sadrži gospodarski dio, oblikovani perivoj ili jednostavno zeleni pojas kao neposredni okoliš. Osim samog sklopa imanja, granice zaštite u nekim primjerima obuhvaćaju šire područje te preuzimaju funkciju kontaktne zone kulturnog dobra s ciljem očuvanja kvalitetnih vizura.